10/01/2022

Νέο Βιβλίο: Ο Προκόπης Παυλόπουλος για τις θαλάσσιες ζώνες της Ελλάδας

/ Επικαιρότητα

Προκόπης Παυλόπουλος: Το νέο του βιβλίο «Το καθεστώς των Θαλάσσιων Ζωνών της Ελλάδας κατά το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας», στα ελληνικά και αγγλικά, εκδ. «ΑΗΕΡΑ-HELLAS»: Μια η διαφορά μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, η οριοθέτηση της νησιωτικής υφαλοκρηπίδας και της αντίστοιχης ΑΟΖ

Στις 28.5.2021 ο τ. ΠτΔ κ. **Προκόπιος Παυλόπουλος** είχε, μετά από πρόσκληση της «AHEPA-HELLAS», μετάσχει σε διαδικτυακή εκδήλωση -που μεταδόθηκε και στις ΗΠΑ- μιλώντας για το καθεστώς των Θαλάσσιων Ζωνών στην Ελλάδα κατά το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας (Σύμβαση Montego Bay του 1982). Αυτή την εισήγηση, συμπληρωμένη και επικαιροποιημένη, με την μορφή μελέτης, εξέδωσε στα ελληνικά και αγγλικά η «AHEPA HELLAS». Στην μελέτη του ο κ. Προκόπιος Παυλόπουλος αναπτύσσει ιδίως τις ακόλουθες θέσεις:

I. Ο όρος «Θαλάσσιες Ζώνες» ουδόλως διαφοροποιεί την σταθερή, μετά το 2004, στάση της Ελλάδας ότι μία, και μόνη, διαφορά υφίσταται προς επίλυση με την Τουρκία: Η οριοθέτηση της νησιωτικής υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Οι ατυχείς διατυπώσεις του Κοινού Ανακοινωθέντος της Μαδρίτης, την 8η Ιουνίου 1997 κατά την Σύνοδο Κορυφής του ΝΑΤΟ και ορισμένων Συμπερασμάτων της Συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Ελσίνκι, την 10η και 11η Δεκεμβρίου του 1999, που οδήγησαν στις τουρκικές «φαντασιώσεις» περί «γκρίζων ζωνών» στο Αιγαίο αποτελούν για την Ελλάδα, οριστικώς, παρελθόν και ουδεμία συζήτηση χωρεί επ’ αυτών. Άλλωστε το Πρόγραμμα «Δίκτυο NATURA 2000» της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν αφήνει κανένα περιθώριο αμφισβήτησης ως προς τα σύνορα και το έδαφος της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

II. Επιπλέον, η τουρκική πλευρά οφείλει να γνωρίζει ότι η Ελλάδα έχει το αναφαίρετο δικαίωμα αμυντικής θωράκισης όλων, ανεξαιρέτως, των Νησιών της στο Αιγαίο, κυρίως κατά τις διατάξεις του άρθρου 51 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, λόγω της συνεχιζόμενης απειλής και της απειλής χρήσης βίας εκ μέρους της Τουρκίας, όσο μάλιστα ισχύει το αυθαίρετο «casus belli» και η δράση της «Στρατιάς του Αιγαίου». Ενώ μπορεί, οποτεδήποτε, να ζητήσει και την συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης εν προκειμένω, κατ’ εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 42 παρ. 7 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, για την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση το λεγόμενο «τουρκολιβυκό μνημόνιο» είναι ανυπόστατο και δεν παράγει έννομα αποτελέσματα. Τέλος, η Ελλάδα μπορεί να ζητήσει την ευθεία σύμπραξη, υπέρ αυτής, της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς την οριοθέτηση της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης που της αναλογεί στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο.

III. Ενόψει των Δηλώσεων του 1994 και του 2015, με βάση τις οποίες η Ελλάδα έχει οριοθετήσει σαφώς και επακριβώς την υποχρεωτική δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, ενδεχόμενη ενώπιον αυτού κοινή προσφυγή Ελλάδας και Τουρκίας, ύστερα από το αναγκαίο κατά το Διεθνές Δίκαιο συνυποσχετικό, μπορεί

να νοηθεί μόνον εφόσον τηρηθούν και οι ακόλουθες, μεταξύ άλλων, προϋποθέσεις: Δεν είναι νομικώς δυνατό -αφού αποτελούν μέρος του «σκληρού πυρήνα» της Εθνικής μας Κυριαρχίας -ν' αχθούν προς επίλυση π.χ. ζητήματα σχετικά με το Έδαφος, τον Εναέριο Χώρο και την Αιγιαλίτιδα Ζώνη. Η Ελλάδα διατηρεί, στο ακέραιο, το δικαίωμά της να επεκτείνει, μονομερώς και όποτε το κρίνει σκόπιμο, την Αιγιαλίτιδα Ζώνη της από τα 6 ν.μ. στα 12 ν.μ. Και με βάση την τακτική της Τουρκίας είναι σκόπιμο η Ελλάδα να προσανατολίζεται περισσότερο προς την προοπτική πλήρους άσκησης του ως άνω δικαιώματός της για την ολοκληρωμένη επέκταση της Αιγιαλίτιδας Ζώνης στα 12 ν.μ., παρά ν' αγωνίζεται μόνο για την άρση του παντελώς αυθαίρετου «casus belli» της τουρκικής Εθνοσυνέλευσης της 8ης Ιουνίου 1995, αμέσως μετά την έναρξη ισχύος του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982. Επομένως, κοινή προσφυγή Ελλάδας και Τουρκίας στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης είναι νοητή και θεσμικώς επιτρεπτή μόνον ως προς τα κυριαρχικά δικαιώματα -άρα όχι προς την Εθνική Κυριαρχία κατά τ' ανωτέρω- επί της Υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, με πλήρη επήρεια των Νησιών μας.

IV. Ως προς την στρατηγική, την οποία πρέπει ν' ακολουθήσει η Ελλάδα για την διασφάλιση της «πλήρους επήρειας» των Νησιών μας ιδίως κατά την οριοθέτηση της Υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982, πρέπει να τονισθεί ότι οι «οιωνοί» της διεθνούς νομολογίας εμφανίζονται σήμερα μάλλον ευνοϊκοί υπέρ των Εθνικών μας Θέσεων. Άκρως ενδεικτική και αντιπροσωπευτική είναι η πρόσφατη απόφαση -της 12ης Ιουλίου 2016- του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου. Ιδιαίτερη νομική σημασία έχουν εκείνες οι σκέψεις της απόφασης της 12ης Ιουλίου 2016 του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου, που εμπεριέχονται στα obiter dicta αρ. 473-553 και οι οποίες αναδεικνύουν, σε γενικές γραμμές, μεταξύ άλλων, και τ' ακόλουθα:

Α. Πριν απ' όλα οι ως άνω σκέψεις οδηγούν στην «διαλεύκανση» σημαντικών πτυχών του γράμματος και του πνεύματος των διατάξεων του άρθρου 121 του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982 που, όπως προεκτέθηκε, δεν είναι ιδιαιτέρως σαφείς. Σπουδαιότερη δε πτυχή είναι εκείνη, η οποία καταδεικνύει, εντός του ρυθμιστικού πεδίου των διατάξεων του κατά τ' ανωτέρω άρθρου 121, ποιος είναι ο κανόνας και ποια είναι η εξαίρεση ως προς την «πλήρη επήρεια» των νησιών για την «παραγωγή» Υφαλοκρηπίδας και Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης. Κάτι που σημαίνει, αυτοθρόως, ότι η εξαίρεση πρέπει να ερμηνεύεται στενώς και, συνακόλουθα, in dubio, ως προς την in concreto ερμηνεία, πρέπει να επιλέγεται η εφαρμογή των διατάξεων του κανόνα. Συγκεκριμένα, τον κανόνα συνιστούν οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 121 της

Σύμβασης του Montego Bay του 1982 -οι οποίες ορίζουν ότι νήσος είναι μια διαμορφωμένη περιοχή ξηράς που περιβρέχεται από ύδατα και που βρίσκεται πάνω από την επιφάνεια των υδάτων κατά την μέγιστη πλημμυρίδα- σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παρ. 2 του ίδιου άρθρου, οι οποίες ορίζουν ότι, με την εξαίρεση των διατάξεων της παρ. 3, τα νησιά έχουν Αιγιαλίτιδα Ζώνη, Συνορεύουσα Ζώνη, Υφαλοκρηπίδα και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη.

Β. Στην συνέχεια, οι προμνημονευόμενες σκέψεις της απόφασης της 12ης Ιουλίου 2016 του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου διακρίνουν, εμμέσως πλην σαφώς, ως προς τα νησιά την άσκηση «πλήρους Κυριαρχίας» από την άσκηση «κυριαρχικών δικαιωμάτων». Και με τον τρόπο αυτό, πάντοτε δε στο πλαίσιο της ερμηνείας κανόνα-εξαίρεσης κατά τα προαναφερόμενα, οδηγούνται στο συμπέρασμα ότι από την μια πλευρά όλα τα νησιά, ανεξαιρέτως, «παράγουν» Αιγιαλίτιδα Ζώνη και Συνορεύουσα Ζώνη. Αντιθέτως -και με βάση τις διατάξεις της παρ. 3 του ως άνω άρθρου 121, οι οποίες εισάγουν την κατά τ’ ανωτέρω εξαίρεση- Υφαλοκρηπίδα και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη «παράγουν» όλα, ανεξαιρέτως και ανεξαρτήτως μεγέθους, τα νησιά, που έχουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις να συντηρήσουν, αυτοδυνάμως, είτε ανθρώπινη ζωή είτε και απλή οικονομική δραστηριότητα. Φυσικά, και σύμφωνα με την προαναφερόμενη ερμηνεία κανόνα-εξαίρεσης, η εν προκειμένω αυτοδύναμη συντήρηση «ανθρώπινης ζωής» ή «οικονομικής δραστηριότητας» πρέπει να ερευνάται, με τρόπο που δεν οδηγεί σε μια μορφή τελικής «εξίσωσης» των νησιών με βράχους ή βραχονησίδες, δηλαδή σε μια μορφή «αποστέωσης» της επήρειας των νησιών για την «παραγωγή» Υφαλοκρηπίδας και Αιγιαλίτιδας Ζώνης.

V. Υπό τ’ ανωτέρω δεδομένα είναι προφανής η σημασία της κατά τ’ ανωτέρω απόφασης της 12ης Ιουλίου 2016 του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου μεταξύ Φιλιππίνων και Κίνας, ως προς το νομολογιακό προηγούμενο, το οποίο δημιουργεί υπέρ της Ελλάδας αφενός για το ότι Αιγιαλίτιδα Ζώνη και Συνορεύουσα Ζώνη έχουν όλα, ανεξαιρέτως, τα Ελληνικά Νησιά. Και, αφετέρου, Υφαλοκρηπίδα και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη «παράγουν», κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982, όλα, ανεξαιρέτως και ανεξαρτήτως μεγέθους, τα Ελληνικά Νησιά -άρα και στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο- τα οποία μπορούν, υπό τις ως άνω διευκρινίσεις, να συντηρήσουν αυτοδυνάμως είτε ανθρώπινη ζωή είτε και απλή οικονομική δραστηριότητα.

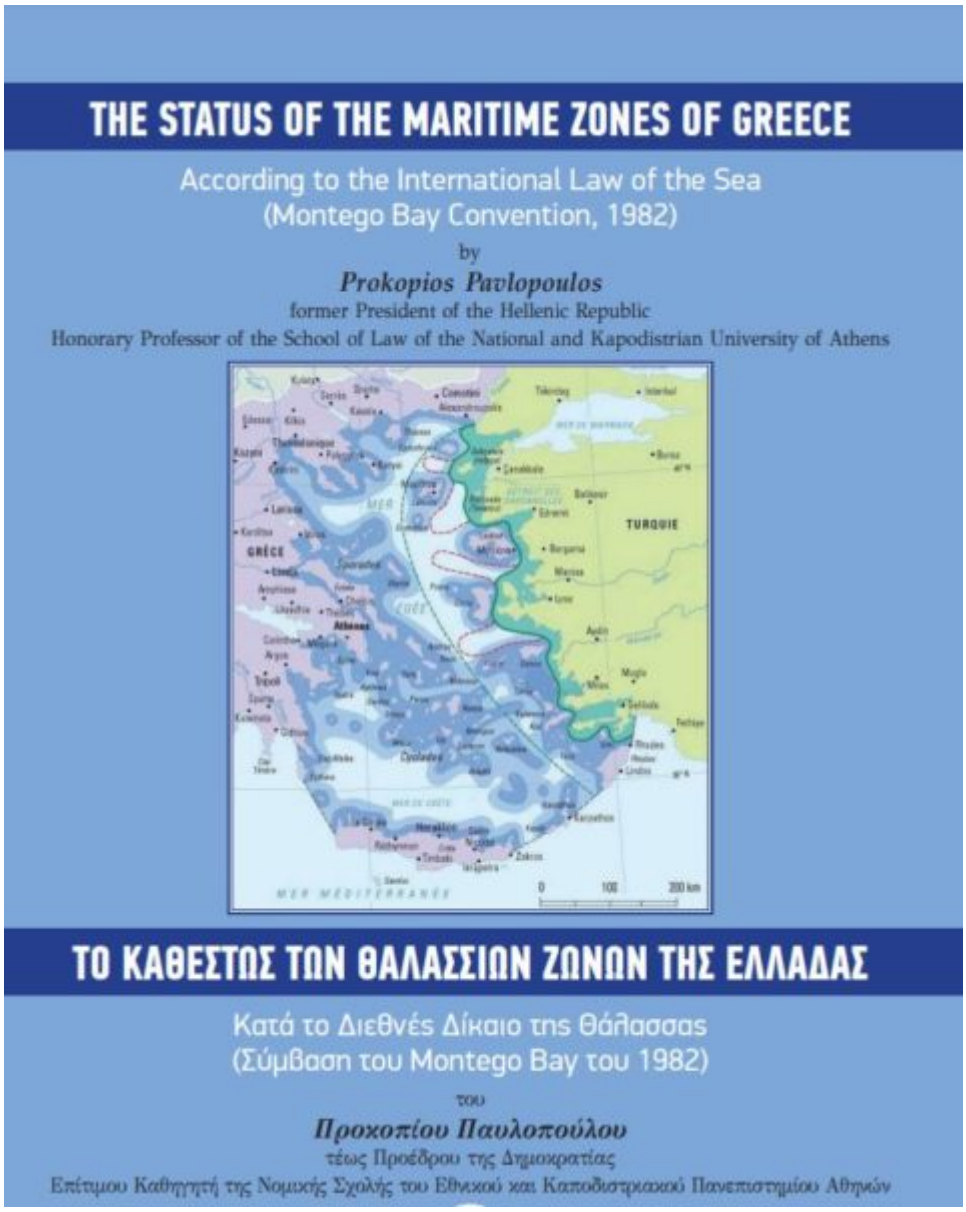

ΔΕΙΤΕ ΕΔΩ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ